

- انقلاب یولوندا

جلد ۲

ادبی - سیاسی مجموعه

۳ تومون

۲۱ آذر

دیجیتال کننده : نینا پویان

عرفی و شرعی وظیفه میر

آزادلیغا چیخمیش وطنیمیز هر بیر وقتدن جوخ سوؤز و عمل بیرلیگینه محتاج اولدوغو شرایطده متاسفانه آرا- سیرا بعض عامل و عنصرلر، بیله - بیلیمیه عملا نقض غرض اولان امام امتین اساس رهنمودلارینین خلافینا، انقلاب و اسلامی نظامی جمهوروسو منافعینه خلاف اولان عملره آل آتیرلار. صحبت بونون اوستونده دیر کی آمریکا امپریالیزمی و اونون منطقهده کی آل آلتیلاری طرفیندن، وطنیمیزین و عراقین مسلمان اهلینه تحمیل اولان محاربهده جامعهمیزین بوتون آحاد و افرادی، مذهبی و مکتبی و ایدئولوژی مسلک و تعهداتدان صرفنظر واحد بیر وظیفه نی عهده داردیرلار. ملی و میهنی و عین حالدا مذهبی وظیفه اولان بو وظیفه وطنین اراضی بوتونلوگوندن استقلالیندان، انقلاب و نائلیتلریندن و ایرانین اسلامی جمهوروسوندان مدافعه دن عبارتدیر. وطنیمیزین قانون اساسیسی موجبجه، "وطندن، وطنین اراضی بوتونلوگوو استقلالیندان مدافعه هر بیر ایرانلینین ملی، شرعی و میهنی وظیفه سیدیر و هئج کسی بو و یا اوسیا سی عقیده و مسلکه صاحب اولماق خاطرینه، بو ملی و دینی وظیفه نین اجراسیندان محروم ائتمک اولماز."

اسلامی جمهوروموزون همین قانون اساسیسی نین مقدمه سینده صراحتله بئله گوؤ ستریلیر: قانون اساسی هر جور فکری و اجتماعی استبدادین و اقتصادی انحصارین ردینی تضمین ائدیر و استبدادی سیستمندن قیرماق و مملکت اهلینی نین طالعینی ئوزلرینین آللرینه تاپشیرماق یولوندا تلاش ائدیر. اسلامی جمهوروموزون قانون اساسیسی نین ۹- نجو ماده سینده مقرر دیر کی ایرانین اسلامی جمهوروسوندا آزادلیق و استقلال و اراضی بوتونلوگوو بیر- بیریندن آیریلماز دیرلار. و اونلاری قوروماق دولت و ملتین آحادینین وظیفه سیدیر. هئج بیر مقامین مملکتین استقلال و اراضی بوتونلوگونو قوروماق ادعاسیله مشروع آزادلیقلاری مقررات و قانونلار وضع ائتمکله سلب ائتمگه حقیقی یوخدور. بو ترتیبله هر بیر آزاده و وطن پرست ایرانلی، هر بیر مبارز و ایران استقلال و آزادلیغی حامی سی ایرانلی انقلاب و نائلیتلرینین مدافعی هر بیر ایرانلی وطن، آزادلیق، استقلال و انقلابین نائلیتلری و ایرانین اسلامی جمهوروسو خطر ایله مواجه اولان شرایطده وطندن مدافعه ائتمگه موظف دیر.

جهانخوار آمریکا امپریالیزمی ئوز عامل و آل آلتیلارینین آلله بومحاربه نی ملتیمیزه تحمیل ائدن شرایطده، ملتین آحاد و افرادی بو مشروع حقیقینه اعتنا - آیری هر وقتدن جوخ - خصوصی اهمیت کسب ائدیر. جهانخوار آمریکا امپریالیزمین توطئه لرینی و جنگی توقوشمالارین باشلانماسی گونده، بو واقعیتین شاهی دی اولموشوق کی بوتون قوه لر و انقلابین حقیقی حزب و اکثریت چی سازمانلاری، وطنین استقلال و آزادلیغیندان و ایرانین اسلامی جمهوروسوندان و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه یه آماده و حاضر اولدوقلارینی اعلام ائدیرلر و بوزمینده صادقانه و پی گیر

قدملرده گوئ تورورلر . بیر جوخ منطقهلرده پاسدار و سربازلار ایله چیگین چیگینه وطنیمیزین قهرمان و وطنپرست اولادلاریندان بوئوک بیر گروه انقلابین نائلیتلریندن و ایرانین اسلامی جمهوری سی نظامیندان مدافعه نامینه " حب الوطن من الایمان " حکمی ایله شهادت شربتینی ایچیلر . لاکن جوخ تا سفر کی همان اولدن بوگونه قدر گوئ روروک کئی بیر عده تعصب اوزوندن و بعضیلری ایران انقلابی نین دوشمنلرینین تلقینلرینین تا ثیری آلتیندا و مملکتین مصالحی خلافینا ، حقیقی سول انقلابی قوهلری ناروا حملاته ، تهمت و افترا لره معروض قویورلار .

البته بیزیم " سول " دان نظریمیز " چپ گرا " و " چپ نما " گروهلار ایله یوخ ، بلکه حقیقی انقلابی سول قوهلر ایله ، دولتمدارلاردان و مسوؤل مقاماتدان بعضی لرینین نادرست و غیرواقف رفتاری و برخورداردی اوستونده دیر . بومسأله یه توجه وطنیمیزده سیاسی حزب و اکثریت چی سازمانلارین فعالیتی حقیقنده قضاوت ایچون ضروریدیر . بیز انقلابدان سونراکی بوتون دوره لرده ، دفعه لر ایله بو آجی واقعیتین شاهییدی اولموشوق کی ، چپ گرا و چپ نما گروهلار ، مائوئیست و یا تروتسکیست عنوانی و یا اوخشار عنوانلار آلتیندا عوامفریبانه شعارلاری قاباغا چکمک ایله عملا انقلابی قوهلر آراسیندا تفرقه سالماغا و عمومی افکاری قاریشدیрмаغا هر جور زمینه نی فراهم ائدیبلر .

جوخ تا سفله دئمک لازیمدیر کی عملا پکن و واشنگتن زرادخانه سیندن غدالانان بو قماش گروهلارین فعالیتی مقابلینده ، نه اینکه بیر مانعه موجود اولمامیش و موجود دگیل ، بلکه مقاماتدان بعضیلری اولاردان انقلابین حقیقی سول قوهلرینه هجوم و اونلار علییهینه شایعه یایماق و اونلارا افتراء و تهمت آتماق ایچون بهره بردارلیقدا ائدیبلر . مائوئیست و یا تروتسکیست و آیری نقاب آلتیندا چپ نما گروهکلرین فعالیتلری همیشه نفاق و ایکی تیره لیک سالماق ، اسلامی جمهورونو ضعیفلتمک و خرابکارانه اقداماته آل آتماق جهتینده اولوبدور . لاکن بیر عده نین بو چپ نما گروهکلرین ماجراجویانه و تحریک آمیز اقداماتینی حقیقی انقلابی سول قوهلرین حسابینا قویماق و بیر اعلامیه و فرمانلا امامین خلقی و ضد امپریالیستی خطینه وفادار بو قوهلرین افرادی ، ایرانین آزادلیق و استقلالیندان و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه حقیقندن محروم ائتمک سون - درجه ده انصافسیرلیق ، عدالت سیرلیک و بوتون عرفی و شرعی موازین علییهینه اولان بیر اقدامدیر . ایستر قشربندن ، تعصبدن و انحصار طلبلیکدن ناشی و ایستر سه اسلام دونوندا ، اسلامی جمهوروموزا لطمه ووران عنصرلرین تلقینلرینین تا شیرلری آلتیندا بو کیمی تلسیک تصمیملر نتیجه اعتباری ایله ضد انقلابین و اسلامی جمهوروموزون و استقلالیتیمیزین دوشمنلرینین خیرینه دیر . وطندن ، مملکتین استقلال و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه جامع نین بوتون آحادینین عرفی و شرعی وظیفه سیدیر . و چپ نما گروهکلره وابسته نئجه نفرین تحریک آمیز و تفرقه چیلیک اقداماتی خاطرینه حقیقی انقلابی سول قوهلرین مسلم و قانونی حقیقی آتیاق آلتینا آلماق و استقلال ، آزادلیق و انقلاب و پاسدارلارین جبهه سینی عملا ضعیفلتمک لازیمدیر .

۲۱ آذر نهضتی حاققیندا.....

۲۱ آذر نهضتینین یاراتدیغی آذربایجان ملی حکومتینین حیاتا کئچیردیکی دموکراتیک اصلاحات نهاینکه بوتون ایراندا بلکه اورتا و یاخین شرقده گوجللی تاثیر، رراخدی. آذربایجان و کردستان حرکاتی امپریالیزمه و ایران شاه ارتجاعینا آغیر ضربه یئندیردی.

ایران شاه ارتجاعی، انقلابی حرکاتین قاباغینی آلماق ایچون همیشه امپریالیست دولتره آرخالانیر، اونلارین مملکتده تخریبات ایشلری آپامالاری ایچون امکان یارادیردی، آلمان فاشیزمی مغلوب اولدوقدان سونرا مرتجع رژیم ایرانین اقتصادی و ساحلی قوهلرینی آمریکا نظامی مستشارلارینین نظارتی آلتینا وئردی. ایران قوشونونا "تعلیم" و "ترمک" عنوانیله آمریکادان نظامی مستشار دعوت ائدیلمهسی حقهده مجلس ۱۳ ژوئیه ۱۹۴۳ نجی ایلده لایحه تصویب ائتدی. آمریکالی ژنرال کلورنس ریڈلی و کرلی باشدا اولماقلا بیرعهده آمریکالی افسر ایرانا گلدی. همین ایلده ایران قوشونونا رهبرلیک ائتمک ایچون ژنرال ریڈلینین باشچیلیغی آلتیندا آمریکا افسرلریندن عبارت بیر کمسیون یارانندی. ۲۷ نفر افسردن عبارت اولان بو کمسیون ایران قوشونون بوتون ایشلرینه دخالت ائتمک اختیاری وئریلیدی.

مجلس ۹ اوت ۱۹۴۳ نجی ایل تاریخلی اجلاسیندا ایران پلیسینه باشچیلیق ائتمک ایچون آمریکالی نظامی مستشارلارین ایراناچا غیریلماسی بارهده تصمیم توتدی. ایران پلیسینین اداره ائدیلمهسی ژنرال استیفان تیمرمانا تاپشیریلدی و ژاندارم ادارهسینین اختیاری آمریکالی سرهنگ نورمان شوارتسکوپا وئریلیدی. مملکتین قوشون، ژاندارم و پلیس ادارهلرینه بوتون اختیاراتین آمریکا افسرلرینه وئریلمهسی. مترقی ایران افسرلرینین تعقیب اولونمالاری فقط مملکتده انقلابی مبارزهنین قاباغینی آلماق، امپریالیست انحصارلارینین ایرانین ملی ثروتینی تالان ائتمک، اونلارین ایراندا حکمرانلیقلارینی قوروبوب ساخلاماق مقصدی داشیریدی و بوتون بونلار آذربایجان و کردستان ملی حکومتلرینی حيله گرلیکه قان دریا سیندا بوغماق ایچون آپاریلان حاضرلیق ایدی.

ایران شاه ارتجاعی آذربایجان و کردستاندا غلبه ایله نتیجه لنمیش حرکاتی بوغماغا و ایراندا گوجلهن انقلابی مبارزه نین قاباغینی آلماقا قادر اولمادیغی ایچون مانور ائتمک باشلادی. احمد قوام ۱۹۴۶ نجی ایلین ژانویه آییندا ایش باشینا گلدی و داخلی، خارجی سیاستده کؤکلی دگیشیکلیک آپارماغی، دموکراتیک اصلاحات وئرمکی، کارگرلرین طلبلرینین حیاتا کئچیریلمه سینی، قانون اساسیده دگیشیکلیکلر کئچیره جگینی، مجلسده کی آذربایجان نماینده لرینین ساینین آرتیریلما سینی وعدا ائتدی، او، صدر حکومتی طرفیندن قدغن ائدیلمیش سیاسی حزبلر و جمعیتلرین آزاد فعالیتینه اجازه وئردی. مارس آیینین ۱۷ ده ژنرال حسن ارفعی ایرانین باش قرارگاه رئیس و وظیفه سیندن گوئتوروب حبس ائتدی. مارسین ۲۵ ده انگلیس عاملی

سیدضیاءالدین، دشتی، طاهری و امامی حبسه آلبندی. او، عین زماندا آذربایجان ملی-حکومتینی رسمی تانیدی و ایران داخلینده آذربایجانا ملی مختاریت وئريلمه سینی قبول ائتدی. آذربایجان ملی حکومتی بوتون ایران خلقلرینین منافی نامینه ۱۳۲۵ نجی ایل خرداد آیینین ۲۳ده مرکزی دولته مقاله نامه امضالادی. قوام دولتی هم اردیبهشت تاریخی دولت تصویب نامه سینده، هم ده خرداد آییندا باغلانان مقاله نامه ده ۲۱ آذر نهضتینین دموکراتیک نهضت اولدوغونی تائید ائتمکله بو حرکتی رسمی صورتده تانیدی و بوتون ایراندا قانون اساسیین طلبیری اساسیندا دموکراتیک تدبیرلر گوره چکینه سوز وئردی.

آذربایجان ملی حکومتی بوتون ایران خلقلرینین دموکراتیک آزادلیقلار آلدی ائتمه لری ایچون بو یوک گذشلره گئتدی. آذربایجان خلقینین فداکارلیغی نتیجه سینده آلدی ائدیلمیش آذربایجان ملی حکومتینین آذربایجان استاندارلیغی و آذربایجان ملی مجلسینی ایالتی انجمن ایله عوضی ائدیلمه سینه، بوتون وارلیغی ایله ایران خلقلرینین آزادلیغی یولوندا جانیندان کئچمگه حاضر اولان فدائی دستلرینین و بیئی یارادیلمیش خلق قوشونلارینین مرکزی دولت قوشونلارینین ترکیبینه داخل اولماسینا و دیگر ماده لرین حیاتا کئچیریلمه سینه بیرنجی گوندن راضیلیق وئردی. آذربایجان دموکرات فرقه سی آذربایجان خلقینه مشروطه قانونلاری موجبینجه ایران داخلینده ملی مختاریت وئريلمه سینی و آذربایجاندا حیاتا کئچیریلن اوچ قات ملی ظلمون لغو ائدیلمه سینی ایره لی سورموشدور. لکن مرکزی دولت نه اینکه وئردیگی وعدلرینه عمل ائتمه دی و باغلانمیش مقاله نی قصدا حیاتا کئچیرمه دی. عین زماندا امپریالیستلرین گوئستریشی اساسیندا ۱۵ - نجی دوره مجلس سئچگیلرینی عمدا یوباندی، چونکه ۱۵ نجی مجلسده مترقی قوه لرین بیرلشیم اکثریت قازانماسی ارتجاعی قورخودوردی. بونا گوره ده قوام دولتی بیرنجی نوبه ده ایراندا فعالیت ائدن مترقی تشکیلاتلاری، خصوصاً ایرانین مترقی و قاباقجیل کارگری تشکیلاتلارینی آرادان آپارماغا، مرتجع شاهچی تشکیلاتلاری بیرلشدیریپ آذربایجان حرکتی اوزرینه هجوم حاضرلیغینا باشلادی.

ایران یازیچیلاریندان اولان مهدی داودی یازدی: "۱۵ نجی مجلس سئچگیلرینه ایران دولتی اوزمان باشلایا بیلردی که، آذربایجان حرکتینا سون قویولسون". مرکزی دولت امپریالیستلرین گوئمگی ایله گیزی صورتده آذربایجانین داخلینه سلاحلی قوه لر، ترور چولار یئریدرک، دولت قوشونلارینین آذربایجانا هجومی زمانی داخلده قاریشیقلیق یاراتماق، فرقه و ملی حکومتین رهبرلرینی اولدورمک نقشه سینی حاضرلادی.

امپریالیستلر آذربایجان ملی حکومتینه تضییق گوئسترمک و ایران شاه ارتجاعینا کمک ائتمک مقصدیله فتنه کارلیغا ال آتدی. انگلیس امپریالیستلری ۱۹۴۶ نجی ایل اوت آییندا خلیج فارسا قوشون چیخاریپ نظامی گمیلرینی ایران سولارینا داخل ائتدی. اولار آذربایجان ملی حکومتینین ایران خلقلرینین منافی ایچون ایره لی سوردوکلری پیشنهادلاری پوزماق مقصدیله

خوزستانین ایراندان آیریلما سینی ایرهلی سورمکله، عربلرین اتحادیه سینی یاراتدیلار . قوام دولتی " ایران دموکرات فرقه سنین " رهبرلیکی آلتیندا جنوب طایفه لری خانلارینین، قشقائی، ناصر، بویراحمدی، ممسنی طایفه لرینین قوه لرینی بیرلشدیردی . ۱۹۴۶ نجی ایل اوت آییندا جنوب خانلاری هجوم اندیب شیراز شهرینی و بیر چوخ ژاندارم پستلارینی توتدولار . اونلارین اساس مقصدی آذربایجان ایله مرکزی دولت آراسیندا باغلانان مفاوله نی یوزماق ، جنوب ایالتلرینین صنایع مرکز لرینده قاباقچیل کارگری تشکیلاتلارینی آرادان آپارماق ، آذربایجان و کردستان اوزینه هجومدا اونلاردان استفاده ائتمکدن عبارت ایدی . بئله که ، خسروخان قشقائی و ناصرخان طاهری قوام السلطنه یه تلگرام ووروب آذربایجان علییه نه عوز سلاحلی قوه لريله دولت قوشونونا کمک ایتمه کده حاضر اولدوقلارینی بیلدیردیله . ۱۹۴۷ نجی ایل ژانویه آییندا جنوبدا باشلانان عصیانین رهبرلریندن بیری حیات داودی " شعله جنوب " آدلی روزنامه ده یازیردی . " قشقائی خانلارینین عصیاننی هئج بیر زمان قوام دولتی علییه نه اولان عصیان دگیلیدیر . اصلینده بو عصیان آذربایجان و کردستاندا یارانان حکومتلر تشکیل ائدلمیشدیر .

مرکزی دولت ایله آذربایجان ملی حکومتی آراسیندا دانیشیق لار گئدن زمان انگلستانین ایراندکی سفیری لی روژتیل ایران حکومتینه رسما بیلدیر میشدیر که ، اگر آذربایجان مسئله سینه سون قویولمازسا پشمانلیغا سبب اولان حادثه لر باش وئره بیلر .

ایران دولتی یوزمان گیزلی صورتده آمریکا دان ۱۰ میلیون دلارلیق سلاح آلماق ایچون راضیلیغا گلمیشدیر . آمریکا دولتی ایله ایران دولتی آراسیندا باغلانان مفاوله ده آشاغیداکي طلبلر ایرهلی سورولموشدور :

(۱) ایران حکومتی قطع ی اولاراق حزب توده ی ایرانا و خصوصا آذربایجان و کردستان ملی حکومتلرینه هجوم ائتمه لی .

(۲) ۱۵ - ۱۰ نجی دوره مجلس نماینده لرینین اکثریتی آمریکانین اعتمادینی قازانان آداملار اولمالی ،

(۳) ایران حکومتی آمریکا دان آلدیغی بورجدان و سلاح دان آمریکا مستشارلارینین نظارتی آلتیندا استفاده ائتمه لی ایدی . همین مفاوله اساسیندا ۱۹۴۶ نجی ایلین آخیرلاریندا آمریکا ایرانا ۴۰ عدد ۴ ماتورلی بمباردمانچی طیاره لر وئردی .

ایراندان اولان آمریکا سفیری جورج آلن ایران دولتینه بیلدیر میشدیر : " هرقیمته باشا گلرسه گل سین ، آذربایجان مسئله سی حل ائدیلمه لیدیر . سرنیزه گوجی ایله ده اولسا آذربایجان حرکتی آرادان آپاریلما لیدیر . بو باره ده ایران دولتینه نه کمک لازم گلرسه آمریکا حکومتی هئج جور مضایقه ائتمه یه جکدیر . عکس تقدیرده آمریکا حکومتی ایرانلا اولان مناسباتی کسه جکدیر "

بئله ليككده ايران شاه ارتجاعي آذربايجانلا مركزي دولت آراسيندا باغلانان مفاوله نى امپرياليستلرين كمگي ايله پوزماقلا، ايران خلقلرينين دموكراتيك آزادليقلار اوغروندا آپارديقلاري مبارزه لري، هم ده آلدن معين آزادليقلاري اونلارين ايندن آلماقا، خصوصا آذربايجان و كردستاندا حياتا كنجيريلن دموكراتيك تدبيرلري آرادان آپارماقا باشلاديلار.

۱۹۴۶ نجى ايل اوت آيينين اوللريندن باشلاياراق خمه ولايتي، افشار محالي، سقز محالي، خلخال و آستارا سمتينده شاه قوشونلاري، آذربايجاندا قاچميش مرتجع خانلارين سلاحلانديريلميش دستلري آذربايجاندا هجوم ائتديلر. بو دستلره خصوصا آمريكا ژنراللاري كلورنس ريدلي و قرواورهبرليك ائديديلر. ووروشمالار تقريبا ۴ آي دوام ائتميشدير. بومدت عرضينده امپرياليستلرين معاصر سلاحلاري ايله سلاحلانديريلن شاه قوشونلاري عليهينه آذربايجان فداييلري قهرمانليقلا ووروشموش و اونلارين آذربايجان اراضيسينه داخل اولمالارينا امكان وئرمه ميشلر. آذربايجان خلقى همين دورده قوروجولوق و آبادليق ايشلريني دوام ائتميشلر. ۴ آي دوام ائدن زنجان، سقز، افشار، خلخال و آستارا جبهه لرينده آذربايجان خلقينين آلدن ائتديكي آزادليقلاري دشمندن قوروماق ايچون ۱۸۰ نفر فدايى هلاك اولموش، ۸۵ نفر يارانميشدير.

شاه قوشونلاري دسامبر آيينين اوللريندن باشلاياراق ۵۰ ميندن آرتيق سلاحلى قوشون، ۵۵ تانك، ۱۵۰ طياره، ۱۷۴ توپ، ۳ مينه قدر آغير مسلسل و ديگر معاصر سلاحلارلا اوچ جبهه دن آذربايجاندا هجوم ائتديلر. بونلاردان ۵ مين نفر آذربايجاندا قاچان مرتجع خانلارين امپرياليستلر طرفيندن سلاحلانديريلميش قوه لري شاه قوشونلارنى كمك ائديديلر.

آذربايجاندا هجوم ائدن شاه قوشونلاري قصدا اوچ گون شهرلره، مرتجع خانلار ياشايان قصبه و كندلره داخل اولماديلار. اونلار اولجه دن سلاحلانديريليب آذربايجاندا گوندريلن ترور-چيلارين فرقه عضولري، فدايى و مترقى آداملاري ئولدوروب ائولريني غارت ائتمه لرينه مانع اولماديلار. شاه قوشونلاري آذربايجاندا قانلى قيرغينلار ياراتديلار.

يئرلى شاهپرست ارتجاع و شاه قوشونلاري طرفيندن آذربايجاندا ۲۵ مين نفر دن چوخ فرقه عضوى، فدايى و آذربايجانين مترقى آداملاري، هم ده آذربايجاندا ياشايان فارس، آسوري، ارمني، كرد، يهودى و ديگر خلقلره منسوب انقلابچي، وطنپرست و مترقى آداملار ئولدورولموش، مينلرله آدام حبس ائديلميش و ۴۰ ميندن آرتيق انقلابچي عائله آذربايجاندا ايرانين پيس آب و هواسى اولان يئرلرينه سورگون ائديلميشدير.

آمريكا يازيچيسي دوگلاس مركزي دولتت سلاحي قوه لرينين آذربايجاندا داخل اولماسيني بئله ايضاح ائتميشدير: " ايران قوشونلارينين آذربايجان و كردستاندا خلاص ائديجي كيمي گوندريلمه سي دشمنك دوز گون دگيلدير. اصلينده اونلار بير اشغالچي كيمي حركت ائدير، ائولري غارت ائديپ يانديرير، قيزلارين ناموسونا ال آتير، كيچيك و بوئيوگه باخمادان خلقى آمانسيز

جاسینا ئولدوروب، املاکلارینی تالان ائدیردیلر. " (ترکیهده نشر اولونان " ئوزگورلوگ یولی" آیلیق سیاسی مجله، ۱۹۷۶ نجی ایل. دسامبر آیی).

مرکزی دولت قوشونلاری تهریزه داخل اولدوقدان سونرا آذربایجانا هجوم ائدن قوشونون باش فرماندهی حسین خان هاشمی مرکزی دولتین آذربایجان حکومتی ایله باغلانان مقلولهنین رسما لغو اولونماسینی اعلان ائتدی.

آذربایجان و کردستاندا بیر ایل عرضینده حیاتا کئچیریلن بویوک تدبیرلر آردان آپاریلدی کتاب و هنر اثرلری یاندیریلیب محو ائدیلدی. بوتون ایراندا مرتجع شاه رژیم یئئندن برقرار اولدی. ایرانین اقتصادی و سیاسی ساحلری امپریالیست تاثیر آلتینا آلبندی. شاهین دیکتاتورلوق رژیمی آمریکا آل آلتیسینا چئوریلدی.

آمریکا و انگلیس امپریالیستلرینین آچیق مداخله سینه آرخالانان ایران ارتجاعی رژیمی ۲۱ آذر نهضتینی قان دریا سیندا بوغا بیلسهده آذربایجان خلقی، بوتون ایران خلقلری ایله بیرلیکده امپریالیزم و شاه ارتجاعی علییهنه مبارزه نی دوام ائتدیردی.

ملتیمیزین امام خمینی رهبرلیگی آلتیندا متحد و بیرگه مبارزه سی نتیجه سینده، ۱۳۵۷ نجی ایله ایران ارتجاعی رژیمین باشیندا دوران جنایتکار محمد رضا شاه، آمریکا سونرا ئوزونو امپریالیست سیاستینه تابع ائدن انورساداتین قوجاغینا آمدی. شانلی ۲۲ بهمن انقلابیندان سونرا، آذربایجان خلقی ده باشقا ایران خلقلری ایله بیرلیکده اسلام جمهورو نظامی نین مترقی و انسان پرور و ضد امپریالیست جهتینده دایانیب شانلی و یئنی بیر جمعیت قورماسیندا اشتراک ائتمکده دیرلر.

ل . فلکی

بیوردوموز

چیراق کیمی لاله لر دیر اولدولانان
لاله لرین اوزه رینده قیزیل قان
یئر اوزونون - جنتی دیر بیوردوموز
اونود گویی، بیزیم یئرده، گل دولان

حبیب ساهر

سحر اولدی، گون هر یئرده یاییلیر
قوردلار، قوشلار اکین لرده آییلیر
گؤلگه دوشور پرده - پرده یوللارا
آخار سودا، داشلار، قوملار ساییلیر

*

یاپراق، یاپراق، یاپراق گزیر قیزیل ایشیقلار
آل ایشیقلار - قوشلار اوچور بیقرار
هر ایشیقدا، اووج، اووج اولدوزوار
هر ایشیق دا، درین، گیزلی بر سروار

*

اقتضا ددرسی

چئویرن :

ع - آدسیر

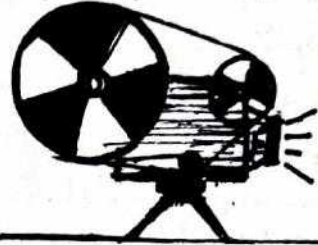
اضافه کارلیق :

"مزد"
 یاخشی بیر ماهانا دیرکی
 استثمارچی رابطه لری اونون
 آلتیندا گیزلتمک اولار، بونودا
 دئمه لییک کی بعضی کرخانالاردا
 سرمایه دار کارگره دئییراگر گونده
 نچه ساعات آرتیق ایشله سن
 یا جومه لرده ایش باشینا گلن
 آلیقین چوخالار. کارگرده کی
 پولسوز لیکدا وفلاکتده یا شاپیر
 بوشرطی قبول ائدیر. سرمایه-
 دارمین جوهره مینت قویماق ایله
 اونلا قاباکی ضابطه لر یله
 قرارداد باغلا ییر و جومه لر یا
 گونده نچه ساعات آرتیق اوندا
 ایش چکیر. گوئرونور هئچ بیر
 شی دگیشلمه ییب و کارگر
 قاباکی وضعیتده استثمار اولونور.
 آما بئله دگیل: کارگر آرتیق
 استثمار اولونور! نه ایچون؟
 بودور، کارگر "ایش گوجونو"
 ساتیر، "ایشین" یوخ! کارگر
 جانین و قوه سین بیر نچه
 مدت سرمایه دارا ساتیر. گونده
 ۱۲ ساعات ایشله مک، ۸ ساعاتدان

یا اون ساعتدان چوخراق آدامی
 یورار، کارگر. آرتیق جانندان
 مایا قویور، عومری تئز تلف اولور،
 قوه سی تئز آرادان گئدیر. ایشین
 آخر ساعاتلاری چوخراق آدامی
 یورور تا ایشین اول ساعاتلاری.
 اضافه زاماندا چوخ یورولوروق،
 چوخ زور و ثریروق پس ایشین
 ارزشیده چوخ دور، گرک آرتیق
 مزد آلاق چون بیز ایشیمیزی
 ساتما بیریق، "ایش گوجوموزو"
 سات بیریق. آما سرمایه دارلارین
 بئله شئیلرله ایشله لری یوخ دور،
 مثلن یایلار دئیلر: اگر قابا
 ۱۰ ساعت ایشله بیردین و
 گونده ۱۰ تومن آلیردین،
 ایندی ۱۲ ساعات ایشله و ۱۲
 تومن آل. آما بیز بونوبیلرک
 بو ۲ ساعات اضافه ایشلمک
 ساعاتین پولون آلاق و نه ۲
 ساعتین.
 ولی سرمایه دار حوققا باز لیک
 ایله، "مزد" و استثمارچی رابطه
 لرین آلتیندا گیزله ییب، کارگری
 کی تشکیلاتلاری و اتحادیه لری
 یوخ دور و استثمار اولماقلاریندان
 ایندی گوئرونور کی او
 کرخانالاردا کی حتی اضافه کار
 لیکا گونده لیک مزید او ثریر
 و اونون پارسیسین ۱۲ ساعات
 ۱۱ ساعاتین پولون و ثریر
 نچه استثماری رابطه لر شدتلی
 کارگرین تنها سرمایه سی بئله
 دیر. معمولی مزد یداکی جومه
 اضافه کارلیقینا و ثریر لر بئله
 بیر رابطه لردن ساییلی دئیلر.
 کارگر کی جومه لرده ایشله ییر،
 هفته ده چوخراق "ایش گوجونو"
 ساتیب گرکدیر جومه مزدینی
 آلا و اوندا علاوه چون قوه سی
 هفته ده چوخ آرادان گئدیب،
 عومروتئز قورتاریر، تئز راق
 قوجالیر و... پس گرک جومه
 لر آیری گونلردن آرتیق مزد آلا،
 چون کارگرایش گوجونو (کارگرین
 فقط ایش گوجووار، دای آیری
 شئی یوخ دور) آیری زامانلاردان
 تئزالدن و ثریر بونون خسارتین
 حقلی دیرکی سرمایه داران آلا،
 سرمایه دارلار کارگرین پولسوز
 لوقوندا و حشیجه سینه استفاده
 ائدیرلر و بعضی وقتلار، معمول
 حوقوقون پارسیسین یا معمول
 حوقوقلان کارگر لره اضافه کارلیق
 و ثریر لر، کارگر لرده اونا گوئره
 کی تشکیلاتلاری و اتحادیه لری
 یوخ دور و استثمار اولماقلاریندان
 از اطلاعاتلاری وار اجبارن اضافه
 کارلیق ائدیرلر و بیلیمه-بیلیمه
 ئوز طبقه لرینه ضرر و ورورلار،
 آخی بئله بیر ایشله "ایش
 گوجونون" ارزشی اسکیلر و
 کارگرین تنها سرمایه سی بئله

نمایش و تبلیغ

* خارجه دن كلمه فيليم لر *

اومود باغلاميشديق ، انقلابدان سونرا ، اميركا و سيا سازمانين ، آل ايله چكيلن فيليم لرین آيندن ياخاميز قورتولا . يالنيز ، اميركانين سكسي آدلی فيليملىرى سينا ما لاردان گۆتورولدو ، باشقا فيليملىرىن آيندا بير پارا فرصت طلب اولانلار دگيشمگ ايله خالقي تولوماقدا اللشدلر ، نهايتده سيا سازمانى آلې ايله

بير شكيلده اوجوز سرمايه دارا ساتيلير .
اضافه كارلىقدان آيرى نامشروع استفاده لرده اولونور . سرمايه دار بعضى كارگرلره اضافه كارلىق وئرير بعضيسينه وئرير و رقابت ياراديركى اولار تئز-تئز ايشله سينلر تاهر كيم چوخ ايشله سه چوخ پول چيخارتسين .

دوزه لن فيليملىر خالقيق آراسيندا انقلابى عنوانلا آدلانيب و جامعه ميزايچون بؤيوك بير فاجعه توره مگه باشلادى . بو جوره فيليملىردن بير سيرا آشاغيدا گلن آدلاردن عبارتديركى فارسجاسينا قيد اولونور :

غازهاى وحشى ، آزادى - خواهان رودزيا ، حكومت نظامى ، ترور ، دست كشي ف استعمار ، جانهازان فلسطين ، . . . .

بو فيليملىرده بئله گؤستهريليركى غرب غولكه لرينده "آزادلىق قوشو" ساغليمجاسينا گؤ يالرده قاناد چالما دادير و اونو يارالايان يوخدو ، دئمك اولار تاماشاچى دا سينا مادان ائشيكه چيخاندان سونرا ، ئوز-ئوزونه دئير ، "قارداش ! اولار نه ايچون مبارزه ائديرلر ؟ آزادلىق ايچون ؟ آزاد ليق كي وار ! . ايش او يئره چاتميشدى كي عشق ايله قيزارميش " شعله " آدلى فيليمينده سياسى ، انقلابى

آدلانديرميشلار و خالقي بو هندى فيليمين گؤرمك ايچون ساحاتلار صف باغلايديرديلار ، تكجه يوزده - اون فايىز انقلابى ، دوزگون و ياخشى فيليملىر نومايىش وئريلدى كي آدلارى آشاغيدا گلير :

يوجيمبو ، هفت سامورائى ، مادر ، محكوم به اعدام ، بهام يا " محمد رسول الله " و . . .

* ايراندا چكيلن فيليملىر *

انقلابدان قاباقجا ، دئيرديك انقلابدان سونرا ، داها ايراندا گؤروكللى و فرهنگى فيليملىر دوزه لچك ، سونرا گؤردوك بودا بير واغيا ايميش ، بونا گؤره كي عموميتده بئنه كئچميش ايللر بوياخانا سيندان چيخان فيليملىر آت گزديرديلر ، " پرواز بسوى مينو " آدلى نومايىش وئريلن فيليمين حاققيندا دئمك اولار " يئنه ايكي ساحات تاماشا چينى اويدورماق " ! بوفيلمى دوزه لدن ، خالقين انقلاب يولوندا مينلرجه قهراما - نلىقلارى و جاندان كئچمك لريندن استفاده آپارماق

فیلم لره بیر باخیش ♦♦ مورتوز اصلان

یئرینه، بیر خیالی موضوع ایله فیلم چکب، بوناگورده فیلمین انقلابی صحنه‌لری اولد. اولدا، اوزه گه یاتان اولمادی، بونون آردیجانچه فیلم بازارا گلدی کی انقلابدان قاباقجا دوزهلمه لری آشکارا بللی و چوخ - چوخدا آلدادیجی و دگز سیز بیر فیلملرایدی، باخ ! مریم و مانی، با عشق مردن، پرواز در قفس و باشقالاری اولایلر، دتمک اولاریشه ده فرصت طلب آدمالار آلدادیجی فیلملری انقلاب بویاسی ایله بویامادان، فرهنگی بی - آلدکن کتجه لیدیلر، " خونبارش " فیلمی، ۱۷ شهریورین جریانی اولراق، خالق آراسیندا موفقیت ایله قارشیلاندی بوفیلیمده، آدلی رل ایفا ائدنلردن استفاده اولونمامیشدیر، یالنیز ۱۷ شهریور ثولوموندن جان قورتاران " ایکی سرباز " ئوز رل لارینی ایفا ائتمیشلر، " زنده باد " فیلمی ده ئوز یئرینده تاشیر باغیشلیر دی

آما آپاریلیشی داریمالسی ایدی، دگرلی " سقوط ۵۷ " فیلمیندنده آدآپاراق کی باربد طاهری وسیله سی ایله چکیلیب وبیزه اومود وئریر گله جکده بو " فیلم چکندن " بوندا آرتیق گؤروکملی فیلملر گؤرهک، نچهکی قاباقجادا قیمتلی " رگبار " فیلمین گؤرموشوک.

بئله دئییلیرکی بیر - ایکی دنه ده گؤروکملی ودگرلی ایرانی فیلم حاضرلانیب و گله جکده سیناملاردا وئریله جک، بوفیلیملری گؤرمگه - گؤزوموز یولدادیر، واختیندا بو باره ده قضاوت اولونار، بونولا بئله اومودباغلیریق گله جکده - ضیالی فیلم چکنلر ال ایله ایراندادگرلی و دوزگون فیلملر، خارجه دن گلمه آلدادیجی فیلملر قاباقیندا آلی آجیق و باشی اوجا اولاق.

* آذری فیلملری *

آذربایجانلیلار، انقلاب بدان سونرادا آذری فیلملرین گؤرمک حسرتینده قالدیلار،

نچه گون بوندان قاباق، ائشیتدیک، تبریز سینماچی لاریندان بیری " باکو " دان آذری فیلمی کتیرمک فیکرینده دیر، بیزئوز نوبه میزده بو سیناماجییا موفقیت آرزیلایریق و اومودوموز وار بواپشه ال قویماق یالنیز تجارت باخیمی ایله اولماسین.

آذربایجان یازچی و هنرمندلردنده ایسته بیریک کی آذری دیلینده فیلم دوزهلمک فیکرینده اولوب و بویولدا چالشینلار، گله جکده آذری فیلم گؤرمگینه ده اومودباغلیریق، بلکه بیرکس آذربایجانلی کندلی، عمله و فعله لری ایچونده فیلم چکمک فیکرینه دوشدو.

ساغ اولون

مجله میزین سونرالردا گلن نمره لرینده، ایرانین فیلم صنعتینین باره سینده صحبتیمیز اولاجاق و صداقتلی فیلم چکنلری، اوخوجولارا تانیتدیریب و بو صنعتین دوزگون گئیشلمه سینه گؤرده نظر وئریله جک.

حکایە

دان یئری سوکولوردو . توپ گوللەلرین سسی بیرلحظه کسلیمیری . او سنگردە شوز
قارداشلارینا کومک ائتمک دە ایدی . یوزغون ایدی ، آج ایدی ، سوسوزایدی . گوزلری سوزولوردو ،
ایکی گئجه اولاردی کی یاتماشید . اونا ایکی گئجه - گوندوز آبیق قالماق چتین ایدی . چون
اونون تکجه اون بیریاشی وارایدی . زندگانلیغیندا چوخ کورلوق گورموشدو ، چوخ چتین لیک لیر
چکمیشدی . سنگردە فکر ائدیردی . کئچمیش دن ، گلە جکدن ، اوشاغلیندن ، آتاسی اولان
زماندان ، آتاسی اولان واخت لازدان ، قارداشی ایله بیرلیکده گولن زمانلاردان . بیرکیچیک
اوشاغین نەقدر تابی اولای بیلر . اربابینا فکر ائدیردی . اونون توخولوفونا ، ئوزونون آجلیغینا .
دشمن لیر طرفیندن اونلارین سنگرینه بیرتوپ گوللەسی آتیلدی . توز قالخدی ، سسی
دوشدو و نئچه لحظه دن سونرا ساکت لیک اورادا برقرار اولدو . اودا بئر بوللو توپراق آلتیندا
قویلانمیشدی ، لیکن هله ئولمه میشدیر .

یئنه ده فکر ائدیردی . بئر سینما پرده سی کیمی بوتون زندگانلیغی گوزونون قاباغیندان
کئچیردی . " قارداشینین اون دوردد یاشی وار ایدی کی بو آنادان اولدو . سئویندیلر ، شلیک
ائتدیلر ، آتاسی شرکت نفت ده ایشلە بیردی . آتاسی دا ائوایشینه یئتیشیردی . آتاسی قوجا ایدی .
آتاسی اوندان جوان راق . زندگانلیقلاری هر نه اولورسادا بئر جور لوک له گئچیردی . آتاسیندان
شرکت ده موفته سینە ایش چکیردیلر ، اعتراض ائده بیلمزایدیلر ، چون اعتراض برابرایدی زندانا
گئتمک و نهایتده ئولمک . بونونلا بئله ، چوخلوا ییچی لیرا اعتراض ائده رک ، جانلارین آلدن وئردیلر .
بالا - بالا آق توتدو . هس - هوس آنلادی . کوچە اوشاقلاری جرگە سینە قوشولدو . دوردیاشین
قورتامیشدی . ائولرینده شیون دوشدو ، قونشولار گدویلر . آغلادیلار - اوخشادیلار . آتاسی ،
قارداشی قره گئیدیلر . داها صاباحدان آتاسی ائو کلمە دی . با اینکه ، ئولوم حاققیندا بیرزاد
بیلمیردی ، لیکن بونو بیلیردی کی آتاسی داها ائولرینه گئیری قاتیمیاجاق . بوی آندی . سنه
دولدو . مدرسه یه گئتمک زامانی یئتیشدی . قارداشی شیلات کارخاناسیندا ایشلە بیردی . مدرسه
قوبدولار . چوخ هوشلو - باشلی اوشاق ایدی . معلم هر نه دئیردی ، اونلاری قاپیردی . بیرینجی
کلاسی یاخشی نمره لرله قورتاردی . یایدا گون قاباغیندا اویناماقدان ، قازا اوزو ، قارا آل - قولو ،
داها قازا اولموشدو . هرگون یولداشلاری ایله ، جنوبون پوشلنمیش هاوالاریندا ، اوپان - بوپان
قاجیب ، زندگانلیقدان بهره آپاریردی . ایکینجی کلاسدا آتەن یازدیر دیلار . مهربانلا شیردی ،
او ، ئوزون مدرسه یه کئتمگە حاضر لایمردی . لیکن ، یئنه ائولرینده های - کوی دوشدو . قونشولار
آغانادیلار ، شیون ، قیش قیر - باغیر سسی هر یئری آلمیشدی . آتاسی باشین یولوردو ، ئوزون

دوگوردو، لیکن قونشولار قوبما بیردی لار. داها بود فعه، بو جریان لار بیلسینه اویغون اییدی. او طرف - بو طرفدن آنلامیشدی کی قارداشی چایا دوشوب، ناققالارین طعمه سی اولوب، نتیجه گون قارداش تولوموندن سونرا، چوخلو درد، اورهک یاراسی ایله مدرسه غوضینه، داش کسمه کارخاناسینا ساری یوللانیدی. کارخانا صاحب بیر وارلی، ظالم ارباب اییدی. بوکیچیک اوشاق دان چوخلو ایش چکیردی. آغیر داشلاری تریپتدیریردی. عوضینده ده چوخ آز پول وئریردی. ارباب، بویتیم اوشاق دان، نه ایسته بیردی، آلاهی بیلیر. اربابدان آلدیغی پول ایله ائسده بیلیردی لار زندگانلیقلارین کئچیرتسینلر. اوندان غوتری آناسی دا مجبور اولدو، قاراواش چلیق و پالتاریوماق ایله بیرتیکه چورهک تاپیپ اوغلو ایله بیر لیکده یئسینلر.

زاواللی زندگانلیقلاری بئله لیکله ادامه تاپیردی.

انقلاب باشلاری. راهیمالیقلار، تظاهرات لار، اعتصاب لار انقلابی تکاملاییتیشمکده یاریدیم ائدیردی لار. بودا، باشقا ایشچی لر کیمی، ئوز سرمایه دار اربابینین آلبندن تنگه گلیب، سرمایه دارلار بساطی و اولنارین باشچیسى محمدرضا شاهین سلطنتینین بیفیلما سینی ایسته بیردی. اوگونلره بونلارین کارخانالاریندا، بیر جوان اوغلانی اربابین مزدور لاری توتوب، ساواکا تحویل وئریدیلر، سونرالار خبرچیخی کی او جوان شهید اولوب دور.

انقلاب مین لرحه شهید، مین لرحه معلول وئرک ایله ظفره چاتدی. لیکن بونلارین اربابی دون دکیشیب، خلق طرفداری اولدو. آنجاق باطنده خلقه قیلینج چکمگ فکرینده اییدی. انقلابدان ایل یاریم گئچدی، عراق ئوز اربابی امریکانین دستوریه ایرانا حملسه گتیردی. جنگ باشلانیدی. دشمن لر بونلارین شهرینده هجوم ائتدیلر. کاسیب فوقانین ائوی بیمار دومان اولدو. بمبارین بیری ده بونلارین ائوینه دوشوب، روزگاردا قالمیش تکجه بیر آناسین الیندن آلدی. او، توپراق لار آلتیندان آناسین چیخاردیب قویلا دی. لیکن غملى دگیل دی. اورهگی آجیق و درد ایله دولو اییدی. داها، یالنیز انتقام ایچون یاشاییردی.

بو جریان لاردا، اونون اربابی دا شهردن قاچیب، تهرانداکی کاخینا سوخولموندیر. شهرلرینین یاریسی دشمن الینده اییدی. او محاربه ائتمک باچارمیردی. آنجاق قورخاق دگیل دی، آجاق واسکیگ دگیل دی. او قورخاق اربابلار، امریکا ولینعمت لری، ساواکسی لار و لیبرال لار تک شهرین ترک قیلما میشدی. داها شهرلرینده، شهردن بیر علامت قالما میشدی. شهرین هوبیر گوشه سیندن گولله، توپ، خمپاره، طیاره، تانک، هلیکوپترسی گلیردی. پاسدار لار، سربازلار، شهرین غیرتلی و دوگوشچو خلقی ایله بیر لیکده ووروشورد و لار، او دا، بو جریان لاردا، ئوز دو گوشچو قارداشلاریناسو، بیتمک وسائره یئتیریردی. بوسنگردن او سنگره، او خیواندان بو خیوانا، او ائودن بو ائوه، او کوچهدن بو کوچهیه، او دامدان بو داما گئت - گل ده اییدی. او، قوبما بیردی قارداشلاری کورلوق چکسینلر.

جنگ شدت ناپیشدیر . داهای ترپنمک و سنگردن چیخماق ممکن دگیلیدی . اوداسنگرلری
 بیرینده ایدی . آنجاق تفنگ آتماق باچار میردی .

سربازلارین بیری : - " بالاجا ، سن نه ایچون بورایا گلیمسن ، دور بورادان اوزاق لاش ،
 سن نه ائدیر سن ؟ " دئییه - سورورشدو .

اوغلان : " دوز دئیرسن ، آنجاق من ایسته بیرم انتقام آلام ، هر نه اولورسا اولسون
 من بورادا ائده بیلهرم سیزین خشاب لاریبیزی دا دولدورام ؟ " دئییه جواب قاریتاردی .

سرباز گولومسه نیب ، دئدی : " اولسون ، بورادا قال ، بیزه هر نه ائده بیلسن یاردیم ائت ! "
 آج به سوسوز ، دوگوشدولر ، ساواشدیلار ، آتیشدیلار ، چوخلو دوشمن ئولدوردولر .
 داهای ، او ، ئوزونده آز - چوخ یونگونلوک احساس ائدیردی . او دئمک ائده بیلیمشیدی آناسینین
 و آنالارینین انتقامین آلسین .

داهای ، قان تویراغی ایسلاتمیشدیر . سینما پرده سی محو اولماقدا ایدی . اوغلانین
 اوزونده گولوش وار ایدی . اوغنچه سولماق حالینا یاخینلاشیردی . تویراقلار کوره گین اینجیدیردی
 ئولوم حالی یاخینلاشیر . اوغلان کوزلرین آچیپ ، تویراقلارا باخدی . او شاد ایدی ، سئوینیردی
 کی ئوز دوغما یوردون دوشمن لره وئرمه ییبیدیر ، سئوینیردی کی اوداغ تویراقلاری ئوز قیزیل
 قانیله بوییب ، هر شی دن یوکسک سئوینیردی کی ئوز دوغما وطنینده جان وئیریر .

اوغنچه اورادا ، ئوز عسگر قارداشلاری ایله سولدو . اونون قانی آخاراق ، اوشهری قانلی
 شهره چئویردی . لیکن او بودونپادان عزتيله کوچدی ، سئوینه - سئوینه ئولدو ، ئوز دوغما وطنین
 دوشمن لر تقدیم ائتمه دی ، بیلیم اونون قورخاق و آلچاق اربابی و بوتیب انسانلار نه جور
 کوجه چکلر ، نه جور ئوله چکلر و هانسی سوزگون ده ئوله چکلر .

اوشهیدین خاطره سی ، مین لرجه شهیدایله بیرلیکده ، همیشه لیک دیری دیر .

غزل فورموند

بیر پرشگسته قوش کی بوداقه پناه لانا کسمک اونو خطادیر ، خطانین جزاسی وار ئولمک بیزه بوجنگده چوخ افتخاردیر چون حق بیزیمدی ، حق و حقیقت رضاسی وار آجسا آجیقلی میللیتمیز انتقام آلین معلوم اولار کی نهضتین عالی ضیاسی وار بوقانلی انقلا بیمیزین ، قانلی پرچمی دنیا اوزونده اسمگه الحق رواسی وار . غلامرضا مجدفر	فصل خزاندا گلشنین ئوزگه هاواسی وار گوللر سولوبدی عندلیبین ماجراسی وار غنچه یئرینه دولدو چمن چال تیگانیه شوریده بولبولون باشینین چوخ بلاسی وار صرصریثلی اسنده گلستان باتیب غمه ائل غملی دیر ، عزالی دیر ، ماتم سراسی وار آواره دور پائیز گونو ، چوخ خانواده لر " بیر قوشکی آشیانه سی یوخدور هاراسی وار " . خیردا اوشاق ، قاراگنجه ، دهشتلی ماجرا یاخشی بیلر او کیمسه کی خیردا پالاسی وار

حرمتملی اوخوجولار:

امریکا امپریالیزمی طرفیندن حمایه اولان پهلوی شوونیزمی نین یاریم عصردن آرتیق ایراندا حکم سوردویو نتیجه سینده نسیلریمیز ئوز زنگین ادبی کئچمیشلری ایله بیگانه اولموشلار، بالالاریمیز حتی فضولی کیمی دونیا شهرتملی شاعرلریمیزی بئله تانیملار. بوزنگین ادبیات خزینه سی ایله سیزی تانیس ائتمگی وظیفه لریمیزدن بیزی سانیریق. مبارز شاعرلریمیزین گوئل اثرلرینی تدریج ایله مجموعه میزده وئره جه ییک. بو جیلدن اعتبارا فضولی نین "لیللی و مجنون" مثنوی سینی چاپ ائدیریک.

محمد سلیمان اوغلو فضولی آذربایجان ادبیاتی نین انکشافیندا مهم بیر یئتردوتان داهی شاعر دیر. اونون آدی ۴۰۰ ایلدن آرتیق دیرکی ایران، تورکیه و عرب ئولکه لرینده حرمتمله چکیلیر. آذربایجانین پوشکین و شکسپیری آدلانان بوشاعرین اوچ دیلده یازمیش اولدوغو دیوان و مثنویلر قنلر شرق خلقلرینین ایچری سینده گئنیس شکیلده یایلمیشدیر.

فضولی نین آذربایجان دیلینده یازدیغی مثنویلردن بیرسی "لیللی و مجنون" دور. فضولی "مجنون" سیماسیندا زمانه سینین فئودال مناسبتلرینه بویون اگمین، اسیر لیگی نی حس ائدیپ و بو اسارتدن قورتارماغا جان آتان شخصیتی قلمه آلمیشدیر.

"چو خودور بنی آدم ایچره بیداد" دئین مجنون محبت چرچواسی و آزادلیق اوغرونسدا ووروشان بیر تیپیک قهرمان دیر.

فضولی نین "لیللی و مجنون" مثنوی سی اولین دفعه شمس ۱۲۳۰ - نجو ایله تبریزده داش باسامی اصولی ایله نشر اولونموشدور. سونرالار باکودا، استانبولدا، تاشکند و باشقا یئرلرده چاپ اولونموشدو. آما تا سفله دئمک لازیم دیر کی ایندی تبریزین معلم، محصل و با- سوادلاری ایچینده بومثنوی نی اوخویان چوخ آز تاپیلار. اونوندا علتی آیدیندیر، پهلوی شو- ونیزمی نین بیرنجی هدفی ملتیمیزی ئوزکوکوندن آیرماق و ثانوی بیرکذایی شخصیت صاحبی ائتمک ایدی. انسان پرور، دؤیوشکن و مبارزه روحو داشیان آذربایجان ادبیاتی البته کی آمریکا نوکرلری گوئلرینده بیرتیکان کیمی گوئلرینه بیلردی. ایران اسلام انقلابیندان سونرا بوزنگین ادبیاتین جانلانسای و انکشافی و کئچمیش اثرلرین یایلماسی گوئلرینده دیر. آمریکا امپریالیزمی بوتون دونیا خلقلرینین انقلابی صلح شرایطینده یاشاماغا آغیرباها وئرمکلرینی آنلاتدیغی کیمی ایران ملتینی ده راحت قویما بیر. بیز آذربایجانلیلاردا بئله بیر ووروش شرایطینده اوتوروب شعر - غزل اوخویا بیلیمیک، زنگین ادبی نمونه لریمیز ایله تانیس اولماق دئدیگده ده، هرآدمدا بو جهانخوار امپریالیزمه نفرت آشیلاماغی دوشونوروک، حتی مجنون و لیللی شخصیتلرینده بئله ایندی آبادان و خونین شهرده امپریالیزم باسغینیندا قالان جوانلارا فیکر ائدیریک.

محمد

فضولی :

لیلی و مجنون

دیباچہ

الہی ! لیلی سرحقیقت سراپردہی وحدتدن اقتضای ظہور اندیب ، تجلی جمالیلہ فضای صورتی مزین ائتدیکدہ و مجنون روحی سرگشتہی بادیبہی غفلت ایکن اول شعشہی جمالی گزروب عنان اختیاری آلدن گئتدیکدہ ، اگر علاقہی آباء علوی و رابطہی امہات سفلی اول لذت جان فزایہ و مسرت دلکشایہ واقف اولماییب ، فریب موعظہگونہ و حیلہی نصایح نمونہ ایلہ متحرک سلسلہی انقطاع پیوند وصال و مدبر وسیلہی انفصال عقد اتصال ائتسہلر ، توقع اولدور کی نہ اول لیلی عالم آرایہ بوتقدیر رفع حجاب جسمانیدہ موجب تأخیر اولا ، و اگر بہانہی فسانہ ایلہ عشق حقیقی و حسن ازلدن فضلی بلاغت پیشہ و بلغای فصاحت اندیشہ جواہر اسراری سررشتہی اظہارہ چکیب ، ثمرہی اعجازی شجرہی عبارتہ گزرونوب ، نقاب خفا و حجاب عناء رفع ائتمک ایستسہلر ، ترقب اولونورکی مساعدت و لطف معاونت ایلہ حصول مرتبہی وصولہ و حضور درجہی ظہورہ ممد اولوب ، لیلی تخیلات خالصرینہ و مجنون حسن اخلاصرینہ اہانت تشنیع سفہادن و ذلت اعتراض بلہادن کی طاق تعرضری اشعارہ و قصور معایبلری گفتارہ و مشاغبہی طعن بیہودہی لیلی و منزلی منع بی فایدہی مجنوندہ ممتنع التأثیر اولا ، و اگر بوفقیہر مستہام ، فضولی بی سروانجام ، غایت قلت بضاعت و نہایت نقص امتعہی فصاحت ایلہ استدعای اندراج سلک ارباب حقایق و تمنای انخراط سلسلہی اصحاب دقایق اندیب ، خزانی حسن لیلی تسخیرینہ و خرابہی عشق مجنون تعمیرینہ عازم اولوب ، ترصد اولونور کی اول طرز خامہ و نقش نامہ احسن وجہلہ میسر اولوب ، حکایت لیلی کیمی عالمگیر و محنت مجنون کیمی مقام پذیر اولا . . .

یو خودور بیر مولک بو زاماندا
 کیم نظم رواجی اولا اوندا .
 نه هند، نه فارس، نه خراسان
 نه روم و عجم نه شام و شیروان ،
 اولسایدی بیرینده بیر سخن سنج ،
 البته عیان اولوردو اول گنج .
 گنجینهی نظم گیزی قالماز ،
 سانمان گونش اولسا ، نور سالماز .
 کانی نئجه کیم نهران دوتار داش ،
 ائیلر اونو لعل عالمه فاش .
 حالا مگر اقتضای دوران ،
 اولدور کی اولا او گنج پنهان .
 دوران ایله من نقیض سیرم ،
 دور اهلیندن مگر کی غیرم .
 دوران ایسترکی خوار اولا نظم
 بی عزت و اعتبار اولا نظم .
 من منتظرم وئرم رواجین
 بیمار ایسه ائیلهیم علاجین .
 اول نفی کمال حکمت ائیلر ،
 لازم بیلیرم خسارت ائیلر .
 تعمیر خرابه طالبم من ،
 انشاء الله کی غالبم من .

*
 ساقی مدد ائت کی دردمندم ،
 غم سلسله سینه پایبندم !
 غم دفعینه جام می دوادیر ،
 تدبیر غم ائیلکم روادیر .
 سندن نه عنایت اولسا واقع ،
 فیکر ائتمه کی منده اولا ضایع .
 من بیر صدقم ، سن ابر نیسان ،
 وئر قطره و آل در غلطان .

بو
 مرضی عدم قدر تدبیر

و

عذر فقد قوتدیر

آرایش صحبت ائیله ، ساقی !
 وئر باده مروت ائیله ، ساقی !
 سیرجام ایله قبل دماغیمی قر ،
 لطف ائیله بیر التفات گوستر .
 غم مرحله سینده قالمیشام فرد ،
 نه یار ، نه هم نشین ، نه همدرد ،
 هم جنس لریم تمام گنتمیش ،
 سوز مولکوندن نظام گنتمیش .
 بو بزمده سن قالیسان و من ،
 بو بزمی گل ائده لیم مزین .
 سن وئر باده من ائیله بییم نوش ،
 من نظم اوخویوم ، سن اونا دوت گوش .
 سیر دوردهیم کی نظم اولوب خوار ،
 لغتار بولوب کساد اسعار .
 اول همه ده قدر نظم دیر دون ،
 کیم کفر اوخونور کلام موزون .
 سیر مولکدهیم کی گر اودوب قان
 قلمون عبارت چکیب جان .
 سیر وئشتهیه طفره لعل چکسم ،
 سیر روضه نازنین گول اکسم ،
 قیلماز اونا هیچ کیم نظاره ،
 دئرلر گوله خار ، لعله خاره .
 احقاق دئمزم کی خاک بغداد
 آرایش نظم دندیر آزاد !

سنسن خورشید و من سیه خاک ،
 وثر آتش و آل جواهر پاک .
 رحم ائت کی غریب و خاکسارم ،
 بی مونس و یار و غمگسارم .
 اول بیر نئچه همدم موافق ،
 یعنی شعرای دور سابق ؛
 تدریج ایله گلدیلر جهانه ،
 تعظیم ایله اولدولار روانه .
 دوران اولاری معظم ائتدی ،
 هر دور بیرین مکرم ائتدی .
 هر بیرینه هامی اولدو بیرشاه ،
 ذوق سخنیندن اولدو آگاه .
 تورک و عرب و عجمده ایام
 هر شاعره وثرمیش ایدی بیر کام .
 شاد ائتمیش ایدی ابونواسی
 هارون خلیفه نین عطاسی .
 بولموشدو صفای دل نظامی ،
 شیروانشاهه دوشوب گرامی .
 اولموشدو نوایی سخندان ،
 منظور شهنشه خراسان . . .
 اول طائفه چکدی خرقریه باش ،
 حالت لرین ائتمز اولدولار فاش
 تا اولمایا رسم شعر مفقود ،
 ابواب فنون نظم مسدود .
 لازم منه اولدو حفظ قانون
 ضبط نسق کلام موزون .
 ناچار دوتوب طریق ناموس ،
 راحتدن اولوب غدام مایوس ،
 عهد سؤزه استوار قیلدیم ،
 اشعار دئمک شعار قیلدیم .
 چون خلقه خلاف مدعایم

اونلار زعمینجه سست رأیم .
 هر سؤزکی گلیر ظهورا مندن ،
 مین طعنه بولور هر انجمندن .
 ائیلرحسد ، اهلی باغلابیب کین ،
 تحصیل عوضینه نفی و نفرین .
 امید کی رفع اولوب کدورت
 تغییر پذیر اولا بو صورت .
 اول قوم بو گلشنه گیرنده ،
 بو گلشن ایچینده گول درنده ،
 گول تازه ایدی و سبزه نوخیز
 تریندیگجه نسیم گلریز .
 اونلار گولو دردیلمر ، من زار
 حالا دیلمم درم خس و خار .
 بو بزمه اولار وئرنده تعین ،
 می صاف ایدی ، بزم هم نو آیین
 می صافی اولارا اولدو روزی
 قالدی منه داغ دورد سوزی .
 بو دؤرده من اولموشام هواخواه ،
 بیر نشئه وثره رمی ، بیلیم ، آه

محمد اسماعيل

اوزونو گوسترمه يه

- بو اوتلار هاردان چيخير؟
- گورمورسن قاردان چيخير.
- بو اوتلار هارا چيخير؟
- قيشدان باهارا چيخير.
- بو گوللر هارا چيخير؟
- چيخير بيزي گورمه يه.
- بو گوللر هارا چيخير؟
- باغچادان گول درمه يه.
- بو سوپود هارا چيخير؟
- ساچلاريني هو، رمه يه.
- بو چنار هارا چيخير؟
- اوزونو گوسترمه يه.

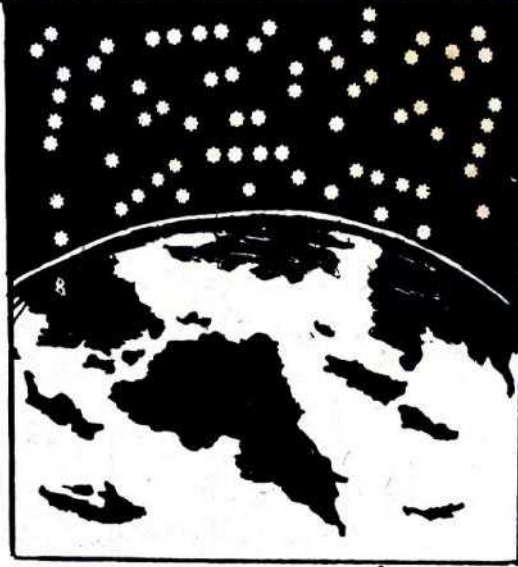
* * *

راسيم فرهادي

دايچا و گولك

- بیر دجل دايچايا سويله دي گولك:
- گل چيخاق ياريشا، قاچاق، اوتوشك:
- ... بالاجا اولسادا قيرمیزی دايچا،
- يئلدن برگ گئديردی يا ماچ بويونجا.
- قيغيلجيم قوپوردو ديرناقلاريندان.
- گولکه ده چاتيردی اونا آرخادان.

* * *

عالم لرین ايشی نه دير؟

مرتضى مجدفر

فلوريدانين كيپ كانا اوراليندا، غول تك موشك، يئري گوی مقصدينه ترك ائدهرك، ايكي نفرهيجانلا ايشلری دقت نظرلريندن كئچيرديرلر جنوبي امريكادا، گنج بيرقادين، قارائليق گؤهولده، ديزه چوكوب و دقتيله، بيرجمجه يه قونان توپراغي چرتكه توسطيله تميزله بير. نيويوركون بيرلابراتواريندا، بير آغ پالتارلی كيشی، مهارتله بير سملی ايلانين زهرين ديشيندن ائشيكه چكير.

* * *

بوجور انسانلار البته ائده بيلرديلرافسانه و ماجرالی ناغيللارين قهرمانی اولسونلار، آنجاق واقعت بودوركي اونلاردوزگون و واقعی بيرانسانلار ديلار.

اونلارين هر بيرسي بيرعالم ديركي ئوزونه مخصوص اولان ايشده مهارتله، دقتله چاليشير،

وهربیری ، بیر حقیقت آختارماق ایله ، علمین
آچیلما میس دوگونلرینین آچیلما سینا کومک
ائدی رلر .

علم ، حقیقتین دقتلی و آردیجیل آختاریشی
دیر . عالم لر عالمین و اونا حاکم اولان طبیعی
قانولارین حاققیندا ئوزلریندن سئوال ائده رک ،
سیناق (= آزمایش) ، تدقیق ، گوروش و آختاریش
ایله اونلارین جوابلارین تاپماقدا چالیشیرلار .
بؤیوک علمی انکشاف لار آزاراق ئوزئوزونه
و تصادفی وجوده گلر ، و اغلب یاخشی گوروشلر ،
دوزگون و دقتله انجام تاپان سیناق لار و چالیشمالار
نتیجه سی دیر . بو دوز دورکی عالم لرین هامیسی ،
ئوزلرینه مخصوص مطالعه و تدقیق یوللاری
واردیر ، آنجاق دئمک کی هامیسی تکجه بییر
اولگودن اطاعت ائده رلر کی " علمی یولا "
معروف دور .

* * *

علمی یول گوروش ایله باشلانیر ، عالم ، گرک
یاخشی بییر گوروش چی اولار . او ، ئوز مسئله سی
حاققیندا اولان حقیقت و دوزگون لوک لری
آختاراندا سونرا ، ئوز گوروش لرینین آخربنده
آرتیق راق حقیقت لر بیغماق ایله ، اونلارین
جمعیندن ، بییر " فرضیه " یا " نظر " دوزلدن کی
امید ائدهر ، اونون مسئله سی حاققیندا یاخشی
توضیح وئره یا اونی حل ائده .

اوزمان ، سیناق ائتمگه باشلا بییر ، دقتله سیناق
ائدی ر تا ئوز فرضیه سینین نه قدر دوز اولدوغونو
یا دوز اولما دیغینی بیلسین .

عادل بابا

قارداشیم درسه گئدی ب
قارداشیم درسه گئدی ب
گوزله بییرم یولونو .
اوره گیم برگ داریخیر
گورمه ینده من اونو .

اوللر بوتون گونو ،
آتیلار دیق دوشه ر دیک .
گاه گلینی چیمدیرر ،
گاه اناق ی دوشه ر دیک .

ایندی او درسه گئدی ر ،
من قالیرام ائوده تک .
هی دئیرم آناما :
- عارف نه واخت گله جک .

آنام دئیر : - داریخما ،
سن ده بویوین زامان ،
مکتبه گئده جک سن ،
اعلاجی اولاجاقسان .

دئیرم : یاخشی ، آنا ،
عارف در سینه گئد سین .
آنجاق دئه کی ، منه ده
الفانی اویره تسین .

* * *

اوشاقلار صحيفه سي

آنجاق گاهدا ده گرک

ئوز نظريه سينين دوز اولدوغوايچون ياخشي و محکم شاهدلرو دليل لر آله گتيره .

اونون فرضيه سين ، نئجه عالم سيناق و امتحان ائديب ، دوزگون لوغوني ثابت ائندن سونرا " قانون " يا " اصل " صورتينده بوراخيلار بو ايش ممکن دورگونلر ، هفته لر ، آيلار ، ايل لر وحتي بير عمر انسانين و عاليمين و اختيندان توتا ، آنجاق يئرينه يئتيشدن سونرا ، عالم سئوينر ، شادليق حسي اوندان اويانار ، اوچماق احساسی ائدهر و . . . چون بيلر علمين تانينمايش بير حصه سين ، دنيا تانيشيقلينغا آرتيريب دير . عالم لر ائده بيلر لر ئوز آختاريلار ايچون چوخلو موضوعلار دان بيرين سئچم لر . ممکن دور بير عاليمين يئرین ، اونون ساختمانی و کئچه جگی حاققیندا مطالعه ائتمگه علاقه سي اولار . بو عالم " يئرتانينان " آدلانير .

" حيات تانيماق " بوتون جانلي لار خوصوصيندا مطالعه و آختاريلار ائتمک دير . جانورلر حاققیندا تدقيق ائدهن عالم " جانور تانينان " دير . بينگي لر باره سينده آختاريلار ائدهن عالم " بينگي تانينان " دير .

بينگي لرايله جانورلرين بدنلرينين عمل لری باره سينده مطالعه ائتمک " فيزيولوژی " آدلانير . حکيم ليک تدقيقی و باکتری تانيماق بو علمين فرعی بوداق لاريندان دير .

گون ، آی ، اولدوزلار و پلانتلر (= سياره لر) حاققیندا مطالعه و آختاريلار ائدهن عالم ، " منجم " ويا " اولدوز تانينان " آدلانير .

داغلاردا عکس - صدا

قيشقير اراق :

- سالام داغلار !

دئسن اگر ،

خورلا : - سالام . . . -

جواب گلر ،

- داغلار ، داغلار ،

- سالامات قال .-

سالامات قال !-

دئير داغلار .

- بيز گئدير يک ،

ائشيدير سيز !-

پائيز گلدي ،

هر طرفي

قاز بوز آلدی !

بیر آغيزدان دئير داغلار :

. . . اولدو . . . اولدو . . .

- قاييداريق ينه ، داغلار !

- داغلار . . . آغلار . . . داغلار . . . آغلار . . .

برده هاچان گوروشه ريک

داغلار دئير ، هاچان ، هازدا !-

پيچيلتي تک صدا گلر :

يايدا . . . يايدا . . . يايدا . . .

* * *

اوشاق موضوعوندا

" مثل لر "

۱ - ماما ايکي اولسا اوشاق ترسه گلره ۲۱

ننه و نوه

ننه مننه چای توء كنده ،
تئزدوتورام اللريني .
دئيرم كي : "گئت ننه خان ،
بیرحه دینحل ، راحا تلان سن"
قیشی ، یازی اثرکن دوروب ،
اویا تميسان هرگون بیزی .
دادلی - دادلی بیتمک لرله
بزه میسن سفره میزی .
ایندی منده تئزدن قالخیب
عزیز ننه دورانا دک
جای قاینادیت ، سفره آجیب
اٹله بیرم اونا کوء مک .
چونکی بیزدن اول دوروب
آتام - آتام گئدیر ایشه .
اٹوده قوجا ننه میزه
کوء مکچیم من همیشه .

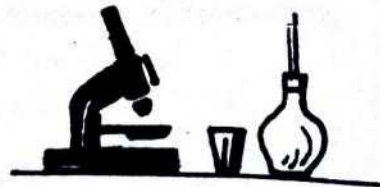
۲ - اوشاق دئمه
جانین بلاسی دئه

شیمی ، عالمی یارادان ماده لرین علمی دیر ،
و بیرده بوماده لرین دگیشلمه سی .
فیزیک ، ماده و انرژی آختاریشی ، یعنی
ایستی ، سویوق ، سس و الکتربیسینه کیمی شئ لرین
حاققیندا دانیشیلان علم دیر .

ریاضیات ، عددلر علمی دیر . و دئمک کی
هامی علم لرده اوندان ئولچمکده ، سایماق دا و
هر دوگونو آچماقدا استفاده اولونار .
آنجاق ، دئمک کی علمین بواصلی آغا جلا رینین
کیچیک - کیچیک بوداق لاری واردیر . ممکن دور
بیرکس تکجه ئوز آختاریشین بیترین عمرون
تا پماغا صرف ائده ، بئلنجی عالم زئوشیمیست یا
بیترشیمی بیلنی آدلانیر . و بیرباشقا انسان
یالنیز شاید گو په گئتمک وسایل لری پاره سینده
کی انسانین آلی ایله دوزه لینیب دیر مطالعه
ائده ، علمین بوقسمتی نه " فضائی مکانیکی"
دئیلیر . یا آیری بیر عالم کی ناخوش لوق دوزم
لدن عامل لر موردینده یعنی ویروس لار حاققیندا
تخصصی واردیر و ویروس تانییان یا ویرولولوژیست
آدی اونا قویدلویدور .

* * *

ایندیلیکده ، یوزلرجه علمی تخصص واردیر
و هرگون ده بیئی تخصص لر دوزلمکده دیر .
علمین هر ساحه سینده ، علم کیشی لرو
آروادلاری تا پماق اولار کی یوکسک ایشلرگورولر .

معاصر تورک ادبیاتی ...

توسباغالار

فقیر بایقورد

حرمتلی اوخوجولار، مجموعه میزین بیرینجی جیلدینده دمرتاش جیحون آدلی معاصر تورکیه ادبیاتی نین دنیا شهرتلی گنج رومانچیلاریندان بیرینی مختصر معرفی ائدیپ، "آسیه" دلی رومانی نین خلاصه سین وئردیک. مجموعه نین هر جیلدینده بیر رومانین خلاصه سین وئرمگی بعد ائدیپیک. حاضیرکی جیلدده فقیر بایقوردون توسباغالار آدلی رومانی سیزه تانیئتدیرا حاجیق. فقیر بایقورد ۱۹۲۹ ایلینده "بوردور" ماحالینین "آقچاکوئی" کندینده آنادان اولدو. ۱۹۴۱ ده کند معلم لیگی، انستیتوسو و ۱۹۵۵ ده تعلیم و تربیت انستیتوسونون فارغ التحصیل ولدو. اوزون مدت معلم لیک ائله دی. بیر زماندا "تورکیه معلم لر سندیکاسی" نین مسئول کاتبی سنجیلدی. ۱۹۷۱ ده دستگیر اولدو.

بلند اجوییت حکومتی زامانیندا تورکیه ملی تربیه وزارتخاناسی نین سخنگولوق مقامینا چاندی. سونرالار امریکا امپریالیزمینین تورکیه ده آغالیق ائتمک ایسته یین سلیمان دمیرل و حکومتی نین حمایه ائتدیگی فاشیست "بوزقوردلار" طرفیندن حمله لره اوغراددی. ایندی تورکیه دن اچمیش و آلمانیا دا یاشاییر. اونون بعض رومانلاری اوخمله دن "ایلانلارین انتقامی"، "ایراز-جانین دیریلیگی"، "اونونجو کند"، "توسباغالار"، "ساکارجا" و "تیرپان" دنیا دیللریسه ترجمه اولوب و مختلف سوسیالیستی ئولکه لرده جایزه لر آلیدیر. یازیحی توسباغالار (کاپلوما نالار) رومانیندا تورک کندلی سینین یارادیحی گوجونو مطرح ائدیپ، آقاسیز، ارباب سیز و کند خداسیز بیر مشترک زمیلرده اوزوم اکن کندلیلرین دولت طرفیندن یئنی دن استمارا چکلمه باحراسیدیر. بورومان:

"توزاق" کندی آنکارانین یوز کیلومتر لیگینده سوسوز و ایستی بیر چۆلده قرار تاپیدیر. "قیزیل ایرماق" چایی کندین چوخ اوزاغیندان رد اولوب کئچیر. کندیلر آذربایجانلیلارین بیرقسمتی کیمی علوی (علی اللهی) وئوز آداب و رسوملارینا چوخ معتقد و پای بند دیرلر. عمو میتله سوادسیز دیرلر. کندلرینده هئج بیر یاشیللیق یوخدور. شراب ایچمگی مقدس ساییرلر و هر ایل اطراف کندلردن اوزوم آلیرلر، اما اطرافدا چوخ مسخره اولورلر.

او ایل یازدا هاوا چوخ ایستی ایدی. کندیلر تویراغی شوملاییب ئوزلری اوزوم اُکمک فیکرینه دوشورلر. بوتون بؤیوک - کچیکلر آل - آله وئرب ایشه باشلاییرلر. "قیرعباس" آدلی بیر قوجاکیشی ده هرگنجه زمیلردن محافظت ائدیر. آلتی ایل سونرا آسمالار اوزوم وئیر. ایلک محصول اوقدر چوخ اولورکی خلق بوللو شراب چکیر و بیر چوخ اوزوموده یولاجیخاردیب ساتیرلر.

"توزاق" کندیلری زحمت نتیجه سینده بیر مقدار راحت اولولار. اما بیرگون غفلتا شهردن دولت مامورلاری کلیب بوقانلارین کیمین اولدو-غونو سوروشورلار.

گرچه قانالار کندیلرین مشترک ماللاری ایدی، اما دولت مامورلاری بونو قبول ائتمیرلر. دولت قانالاری ضبط ائدیر و تازادان کندیلرده ساتیرلر اما اوقدر چوخ پول ایسته بیرلرکی کیمسه وئره بیلیمیر. دولت پول یئرینه محصول ایسته بیر. "توزاق" اهلی بو مشکلی حل ائده بیلیرلر. قیرعباس ئوز اُمگی نین نتیجه سیندی دولت - یئدیرتمک عوضی، ئوز حیوانلارینا یئدیردیر.

بیرگون کندین بوتون حیوانلارین قانالاراسوره قانالاری لومبلن لوت ائدهر.

کندیلر بیئنه اولکی حالا دؤنرلر. شورو هیجان تامام اولار. بیر - بیریندن کوسوب یئنه توسباغا کیمی ئوز قابیقلاری ایچینه گیررلر.

غلامحسین صبری
شجاع نسلیمیز

دینله یین آدوستلار، دینله یین منی،
من انقلاب اوغلو، ائلر اوغلو یام،
ستویرم مبارز، خلق وحدتینی،
سارسیلماز اراده م، حقه باغلیام.

ستومه میشم ایکی صفت اولماغی
وجدانی، مسلکی، پول ساتان تک
گاه نالا، گاه میخا، چکیچ ورماغی
عادتیم اولما میشی، ستومه میشم امک.

عمر ومدده وقایع، ایلر گور میشم،
دوگوش جبهه سینده، آغار میثم باشیم،
تهگلکه لی آجی، گولر سور میشم،
بونا شاهد اولموش، گونول سیرد اشیم

بوگون ستویندیریر، آچیر قلبیمی
آزاد لیغی قوران، شجاع نسلیمیز.
ایچیریک گونشی، گونشله سیریک
انقلا بیمیزین، ساغلیغینا بیر

۵۹/۷/۲۳

(قان حماسه سی)

جنوبون پوشلنمیش قومساللاریندا
پارادیر خلقیمیز قان حماسه سی
سارسیلاماز ابدی بیر سرود اولدی
تکبیر سسلریله توپلارین سسی .

دشمن فکر ائدیردی بیز بیرغنچه ییگ
بیرخزان ییئلیله سارالیب سولسوق
بیلمه دی گوتوک تک بیرجال تیگانیق
باتاریق ، یاراریق ، سؤگهریک ، اویبوق .

کیچیک اختلاف دا اولسایدی اگر
دشمن قارشیسیندا یاددان چیخارتدیق
وحدت اللرینی وئردیک بیر- بیره
باریشدیق ، ساریشدیق ، جان - جانا قاتدیق .

بو وحدت اتفاق ، هتج واخت قیریلماز
بیر پارچا ملت ایک ، جان قارداشییق
سنگرده قانیمیز آخیب - قاریشیب
بو پیوند اوزولمز ، قان قارداشییق .

وطنین بیرقاریش توپراغی بیزه
لعل جواهردن قیمتی چو خودور
ننگ ایله یاشاماق ، زنجیر آلتیندا
سامان چویی قدر ارزشی یو خودور .

دشمن هرنه قدر گوجلو اولسادا
دؤشوموز سوپردی توپ گولله سینه
سرباز قارداشیمیز یاردیم ایسته سه
سس وئردیک هامیمیز اوتون سسینه .

قانلی تاریخیمده دنیا گاتیبی
قیزیل صحیفه لر قان ایله یازیب
قوجامان خلقیمیز ، چوخ قاصبلرین
بو قوجا توپراقدن قبری نی قازیب .

صدام بونی بیلسین ایران خلقینی
خمسه خمسه سی ایله سیندیرا بیلمز
بو پارلاق تاریخی ، بو اراده نی
توپ ایله ، تانک ایله ، یاندیرا بیلمز .

۵۹/۸/۳ - تهران

غلامرضا مجدفر

♦ انقلاب عرفه‌سینده و انقلابدان سونرا بیر چوخ مختلف استقامتلی مجله و روزنامه‌لر آذربایجان دیلینده بوراخیلدی. یولداش، آزادلیق، اودلار یوردو، اولدوز، آذربایجان، کوراوغلو، جنلی بئل، آراز، بیرلیک، خلق سوؤزو، وارلیق، دده‌قورقود و بوکیمی نشریه‌لرین بیر چوخو ایندی تعطیل اولموشلار. بونلارین باشیندا گئدن " یولداش " مجله‌سینین تعطیل اولماسی، باشقا نشریه‌لرین دواملی چیخماسینادا منفی تأثیر بوراخمیشدی.

♦ آذربایجان دیلینده مطبوعات مسأله‌سی ایندیده بیزی مشغول ائتمه‌یه بیلمز. همین مسأله‌یه آرا-سیرا مجموعه‌میزین مختلف حیل‌لرینده توخونا جاغیق. بیلدیگیمیز کیمی میلیونلارجا آذربایجانلی ایندی ایراندا فارسجا اوخویا بیلیرلر. آذربایجان مطبوعاتی مسأله‌سی دئدیگده فارسجا تحصیل آلان روشنفکر و باسوادلاریمیزین واسطه‌سی ایله اونلارا مطلب یئتیره و اوخوما ئوییره‌تمه‌آماجی قصد ائدیریک. بو میلیونلار "بی‌سواد" لارا فارسجا یا باشقا دیل ئوییره‌تمه قرارینا گلن آقالار یالنینز بیزیم آماجیمیز ایله مخالفت ائده‌بیلرلر باشقا طرفدن مسأله‌نین حلینی یالنینز ایران اسلام جمهوری نظامی اساسی قانونو چرجواسیندا و انقلاب خدمتینده طرح ائده بیلریک. کئچمیش اشتباهلار تکرار اولونمامالی‌دیر، اوزو قارالیق ئوزلرینی موظف و مسؤل سانان انسانلارا یئتر آرتیق!

♦ ایندی دیلیمیزده ایراندا وارلیق و دده‌قورقود آدلی آیلیق مجله‌لر چیخیر. وارلیق ایکینجی ایلینه داخل اولموشدور. مجله سعی گوؤستیرر دیل و ادبیاتیمیزدا متخصص عالم‌لرین اثرلرین چاپ ائتسین. یازیلان مطلب‌لرده بعض دویولان ملیتچیلیک و قوخوسونا باخمایاراق، مجله‌نین بو گوؤزل تشبثی ایندیه قدر دوام ائتمیشدیر. بو تشبثی علمی و دوزگون ادامه و ئیرسه گلجکده ائللریمیزه چوخ خیری اولا بیلر.

♦ دده‌قورقود ایسه یئنی پارلائییدیر. اونون یالنینز اوجونجو نمره‌سی الیمیزده دیر. حله حاقیندا دانشماق اولماز. آما اورادا چالیشانلارین نه چتینلیکله آیدا بیر سایه بوراخماغا امکان تاپمالارینی بیلیریک.

♦ دان اولدوزو و اولکر آدلی ایکی باشقا نشریه‌نین ده یاخینلاردا چیخا جاغی خبرلرینی آلمیشیق. بو نشریه‌لری دولاندیراجاق دوستلاریمیزادا عزم و موفقیت آرزو ائدیریک.

♦ واختیله یولداش مجله‌سی یازیچیلار هیئتی طرفیندن تهراندا قورولان " آذربایجان یازیچیلار و شاعرلر جمعیتی " تأسفله بعضی تنبل و پاسیو آداملارین " هیئت رئیسه " یه نفوذ ائتدیگری سببی ایله، بو جمعیت بو بیر-ایکی ایل عرضینده خصوصی جشن و عزا مراسیمیندن باشقا هئج بیر فعالیت گوؤستره بیلمهدی. اومیدواریق جمعیت ئوز آدینین شرف و وقارینی حفظ ائده بیله و یئنی انتخابات ایله فعال و آقتیو عنصرلری ایشله‌مگه سئجه. همچین باشقا انجمن، درنک و بیغینجاقلاردا ئوز ادبی - سیاسی فعالیتلرین زامان طلباتینا اویغون و انقلاب

یوردوم آخیرجان

منی بسله یییدی ، قوجا توفارقان
آزادلیق یولونون ، ائلچی سیبیک بیز
ای آنا وطنیم ، یوردوم آخیرجان
گون گیمی ایشیق سال ، آی گیمی تمیز

ال لریمده توفنگ آورده کده ایمان .
انقلاب یولوندا ، بیراصلان گیمی
ظلمین بنالارین ، ائتمگه ویران .
قونمشام ، سنگره ، چاللاغان گیمی .

وئرالین - اللره ، آل سلاح اله
قودوز دوشمانلارا ، وئرمه فرصتی
سنده رشادته ، گل نبرد ائله
یزید طایفاسینا ، یئندیر ضربتی

قان ایچهن " صددامین " قولدوردسته سی
قویمارام مقدس ، یوردومدا قالسین
داغ داشی تیتره دیر ، ائلر نغمه سی
قوی آلقاق یانگی لار ، تجربه قانسین .

ئولوب ، ئولدور سنده ، بیل کی شهیدسن
شهیدین مقامی ، عرشه اولمالیش
گئت حسین یولونا ، یولداش ایندی سن
چونگی وطنمیز ، کربلا اولموش

بیر غلطه ائده نهمز ، آمریکا هرگز
بوش طویل ، قاسناق دیر قوخماریق سدن
محوائدیر ظالمی - ظلمی خلقیمیز
نئجه کی ویتنام دا ، دوشدی نفسدن .

بیر اولوب ، بیرلشین ، بو گوزهل حیات
گولسون چمنلرده ، گوللر تک بیزه
وئرهک یوردوموزا ، یولداشلار نجات
انقلاب یولوندا ، سوز یازدیم سیزه

یئتمیش مین حق اوسته ، جان وئرهن انسان
شهادت شربتین چکدی باشینا
شاهه قارشی دوردی ، وئردی قیزل قان
طاغوتلارین تختین چالدی باشینا
بیرمظلوم قالینجاق ، دنیا دا اینان
ظلمین پنجه سینده ، ساکت اولماریق
نه سازش ، نه تسلیم ، بوسیز - بو میدان
بیرده یانکیا ، اسیر اولماریق .

یولوندا گئینش بیر پلاندا آپارالار .

♦ " آذربایجان دیلینده مطبوعات " مسألہسی حاققیندا سیزی ده بحثه دعوت ائدیریک
بو زمینده بیزیم داها اطرافلی صحبتلریمیز اولاجاق دیر .

ياشاسين شهريار حریت!

میرزه علی اکبر صابر عمروون سون آیلاریندا، اوزون سورهن آغیر خسته لیگین آمانسیر پنجه سینده چیریندیغی، ئولومله آل به یاخا اولدوغو گونلرده قلمه آلدیغی بیر شعرینده یازیردی:

من گنده رسم، وار اولسون آمالیم ا
ياشاسين شهريار حریت ا

انسانی آزاد و خوشبخت گوهرک آرزوسو شاعرین ان یوکسک ایده آلی ایدی. صابره گوهره آزادلیق، انسان سئوه رلیگین بیرنجی شرطیدیر. صابر آزادلیق و انسان سئوه رلیک مفهوملارینی بیر - بیریندن آیرمیزدی. اونون نظرینده بو مفهوملار بیر - بیرینی تاماملاییر. بونلارین بیری اولمایان یئرده، اوبیریده اولما بیلمز. صابر اینانیر و اینانیریدی کی:

کیم کی انسانی سئوه، عاشیق حریت اولور،
بلی، حریت اولان یئرده ده انسانلیق اولور ا

صابرین زمانه سینده بیر چوخ شاعرلر اجتماعی حیاتدان تجرید اولوناراق، "عشق عالمینه" چکیلدیریلر. "بولبوله، عشقه، گوله دایر یالان فیرلادان" قافییه پردازلار، اونلارین خطی قاریشقا، کاکلی ایلان، زرخدانی قویو، کیرپیکلری قامیش، باشیندا ساچی غراب "دلبرلرینه صابر قهقهه ایله گولوردو. او غوز دلبرینی بو "خانمان خراب" عیبهره دلبره قارشی قویوردو. شاعر صابرین دلبری حریت دلبری، آزادلیق پری سی ایدی.

شاعر بویرییه وورولاندان سونرا، باشی بلالار چکیر، اونا پیس لقبلر قویولور، تعقیبلره، بهتانلارا معروض قالیردی، لاکن او "دلبر حریت"ین اوغروندا "گنجه وگوندوز چارپیشیر"، بو یولدا چکدیگی جفالارلا فخر اندیردی:

ای دلبر حریت، اولاندان بری شاعر،
کوه نلوم سنه چارپیشمادادیر روز و شب ایله ا
دئرلرسه اگر ایش بو سبیدن منه فاسق،
یک مفتخرم منده بو عالی لقب ایله ا

صابر انسانین سعادتینی " دلبر حریت "ین یئر اوزونه حاکیم اولماسیندا، بویولدا مبارزه نین ماهیتی نی ایسه " انسانلیغا خدمته " گوئوردو. ظلمون عرشه چیخدیغی، " تورپاقلارین، داغلارین، دره لرین، داشلارین " کوله لیک بوخووندا اینله یین انسان اوجون گوئز یاشی توئکدویو بئر زاماندا صابر دهشته گلیر، وطنداشلارینی هارایا چاغیریردی؛

زنهار ائده لیم خدمت

انسانلیغا، یولداشلار!

غیرت، آوطنداشلار!

همت، آوطنداشلار!

صابرین الهام پری سینین قول - قاناد آجدیغی انقلاب گونلرینده، جمعیتده گرگین صنفی (= طبقاتی) دوئیوشلر گئدیردی. مظلوملار آزادلیغا چیخماق، ظالملر ایسه ئوز آقالیقلا رینی قوروماق ایچون ووروشوردولار. معلومدور کی، اوزامان اجتماعی برابرسیزلیک اوزه رینده قورولموش جمعیتین اساسلاری حله سارسیلما میشدی. بونا گوئره آزادلیق اوغروندا گئدن دوئیوشلرده بعضا حق طرف مغلوبینه اوغراییردی. بو موقتی مغلوبیت چوخلارینی روحدان سالیردی. لاکن صابر نه روحدان دوشور، نه ده غرورونو، تمکینینی ایتیریردی. متفکر شاعر درین اعتقادلا اینانیر و اوخوجولارینی ایناندریریدی کی، انسان برکدن - بوشدان چیخدیقجا برکیب کاملله شیر و آنجاق بوندان سونرا ئوز آرزوسونا چاتا بیلیر. شاعر فلسفی طنزین ائستوئوروتولو دیلی ایله اوخوجولارینا مراجعتله دئیریدی:

سانما ازدیکجه فلک بیزلری ویرانلیق اولور،

اون تمناسی ایله بوغدا دگیرمانلیق اولور!

صابر اوزاق گوئن، آغی قارادان، یاخشی نی پیسدن، دوغرونو یالاندان اوستالیقلا سئچن حساس بئر فیلسوف ایدی. او، حادثه لرین کلجگینی اولجه دن خبر وئریردی. انقلابین مغلوبیتینه اوغرادیغی زامان چوخلاری بدبینه لشیب، اجتماعی حیات صحنه سین، مبارزه میدانینی ترک ائدیردی لر. لاکن صابر حادثه لری سویوق قانلیلیقلا سئیر ائدیر، اینانیر و ئوز اوخوجولارینی دا ایناندریریدی کی:

قارشيقدير حلهليك ملتین استعدادی ، -
النیرسه ، صافی بیریان ، توزو بیر یانلیق اولور !
جالخالاندیقجا ، بولاندیقجا زامان نه ره کیمی ،
یاغی یاغ اوسته چیخیر ، آیرانی آیرانلیق اولور !

فلسفی طنزین دوشوندوروجو افاده لری ایله یارادیلیمیش بو مصراعلارین داخلی منطقینده
زامانین مرکب اجتماعی سجه سی معنالاندیریلیمیش ، حادثه لری گلجک انکشاف یوللاری معین -
لشدیریلیمیش و اوللارین نتیجه لری قاباقجادان خبر وئرلمیشدیر .
بلی ، صابری حکیمانه طنزلرینده داهیانه بیر اوزاق گوئرلیک واردیر . بو ، صابر طنزینین
مزیت لریندن ، شاعرین فردی یارادیجیلیق خصوصیت لریندن بیریدیر .
صابر انسان ادراکینین غلبه سینه سارسیلماز اینام بسله بیردی . ارتجاعین گوندن - گونه
آزغینلاشدیقی ، " حیا سیزلیغین آرتماسی نتیجه سینده اثلین داها صبرلی اولدوغو " آغیر ایلمرده
صابر اینانیر و اوخوجولارینی دا ایناندیریردی کی ، دوران بیله قالما یا جاق ، گون گلجک ، انسان
ادراکی شرقوه لری سارسیداجاق ، ظلمون بناسی بیخیلاجاق ، حق ناحقی ، مظلوم ظالمی دیز
چوءکدوره جکدیز . چونکی ٹولمز شاعرین آیدین و دگیشیلمز بیر مانیفستی وار ایدی :

یاشاسین شهریار حریت ! ..

عباس زمانوفون " امل دوستلاری " کتابیندان اختصارلا وئریلدی .

میرزا علی اکبر صابر

در این جلد:

- (۱) سرمقاله پیرامون دفاع از تمامیت ارضی و استقلال مملکت که وظیفه‌ی هر هموطن است .
- (۲) درباره ۲۱ آذر که توسط رژیم شاه خائن و به دستور و کمک آمریکا و انگلیس نزدیک ۲۵ هزار آذربایجانی قتل عام شد .
- (۳) شعر حماسه خون از غ . مجدفر درباره دفاع خونین شهر درمقابل رژیم صدام .
- (۴) درباره فیلم‌های نمایش داده شده بعد از انقلاب .
- (۵) درس اقتصاد .
- (۶) داستان از م . گول اوغلان ، بنام درمیان خمپاره‌ها از جنگ مردم ایران و مزدوران عراق .
- (۷) لیلی و مجنون محمدبن سلیمان فضولی .
- (۸) خلاصه‌ی رمان لاک پشت‌ها از فقیر بایغورد نویسنده‌ی پیشتان معاصر ترکیه .
- (۹) صفحه کودکان .
- (۱۰) شهریار حریت درباره خلاقیت میرزا علی اکبر صابر .
- (۱۱) شعر نسل شجاع ، از غ . صبری .

انقلاب یولوندا (در راه انقلاب) مجموعه‌ی ادواری ادبی - سیاسی به زبان آذربایجان ، سال اول ، جلد ۲ ، ۵۹/۹/۱۵ ، گرداننده و دبیرمسئول ح . صدیق ، زیر نظر هیئت دبیران . آدرس مکتبه : صندوق پستی ۱۳-۳۴۶ ، تهران - ۱۳ . اداره در حکم و اصلاح و درج مطالب رسیده آزاد است . این مجموعه با اجازه و موافقت بخش مطبوعات داستانی انقلاب منتشر می شود . تلفن : ۶۶۰۲۷۹ . مورفنی : پ . منصورى ، لیتوگرافی و چاپ از : **رکسانا**

Inqilab Yolunda (On the way of Revolution)

Azerbaijani Political and Cultural Collection

Director H.M.Sedik

Post Box 13-346. Tehran - 13.

دیجیتال کننده: نینا پویان